

غسل و کفن میت

غسل و کفن میت

غسل و کفن و دفن جنازه های سوخته

سؤال ۱.

الف) در یک حادثه آتش سوزی چند نفر مسلمان و غیر مسلمان سوخته اند و مخلوط شده اند و امکان تشخیص و شناسایی هر یک نیست، وظیفه نسبت به غسل و نماز و دفن آنها چیست؟
ب) در همین فرض نیز اگر خانمی هم بین آنهاست و قابل شناسایی نباشد تکلیف چیست؟

ج.

الف) در فرض سؤال بنابر احتیاط غسل دادن و کفن نمودن و سایر واجبات برای تمامی آنها واجب است.

ب) هر یک از زن و مرد مسلمان آنها را از پشت لباس غسل دهند.

غسل و تیمم جبیرای

سؤال ۲.

آیا می توان در صورت جراحت و خونریزی، میت را به صورت جبیره ای غسل داد؟ در صورت جواز کیفیت چگونه است؟ اگر غسل جبیره ای ممکن نباشد آیا میشود آن را تیمم جبیره ای داد؟ کیفیت آن چگونه است؟

ج. غسل میت به صورت فوری واجب نیست؛ بنابراین باید میت را رها کنند تا خونریزی آن بند بیاید و اگر خونریزی قطع نمی شود با مواردی مانند گچ خون را بند بیاورند و بعد از شستشوی گچ، میت را غسل می دهند.

نحوه تیمم میت

سؤال ۳. میت را چگونه تیمم دهیم؟

ج. احتیاط به اینکه تیمم هم با دست زنده و هم در صورت امکان با دست میت باشد، ترک نشود؛ گرچه بعید نیست در صورت امکان فقط به دست میت اکتفا بتوان کرد.
در تیمم ابتدا باید نیت نمود و سپس کف هر دو دست را بر چیزی که تیمم بر آن صحیح است زد و

آن را به تمام پیشانی و دو طرف آن از جایی که موی سر می روید تا ابروها و بالای بینی کشید، و سپس کف دست چپ را بر تمام پشت دست راست و کف دست راست را بر تمام پشت دست چپ، بکشد و احتیاط واجب این است که بار دیگر دست ها را به زمین بزند و سپس کف دست چپ را بر پشت دست راست و کف دست راست را بر پشت دست چپ بکشد.

کیفیت تیمم میت

سؤال ۴. در فرض نبود آب، برای غسل میت چند تیمم لازم است؟

ج. اگر آب برای غسل دادن میت موجود نباشد باید او را سه تیمم بدل از سه غسل با مراعات ترتیب بدهند و بنابر احتیاط مستحب یک تیمم دیگر بدل از هر سه غسل بدهند.

غسل ارتماسی میت

سؤال ۵. آیا می توان میت را غسل ارتماسی داد؟

ج. بنابر احتیاط واجب غسل ارتماسی در این سه غسل، به طوری که برای هر یک از آنها یک مرتبه فرو برند، کفایت نمی کند، ولی در شستن هر عضوی از اعضای سه گانه در این سه غسل، فرو بردن آن عضو در آب کر با مراعات ترتیب جایز است.

نجس شدن بدن میت

سؤال ۶. اگر پس از غسل یا تیمم میت، بول یا غائط از او خارج شود، اعاده لازم است یا نه؟

ج. اعاده غسل واجب نیست؛ اگر چه احتیاط مستحب در صورت بیرون آمدن بول یا غائط در اثنای آن، اعاده غسل است؛ البته بنا بر احتیاط پاک نمودن بدن میت از نجاست واجب است، هر چند که بعد از قرار دادن در قبر باشد؛ مگر آن که ممکن نباشد، و لو به خاطر این که بیرون آوردن او از قبر هتک حرمت محسوب شود.

حنوط

سؤال ۷. آیا حنوط اختصاص به میتی دارد که او را غسل داده اند یا در تیمم بدل از غسل هم هست؟

ج. بعد از تیمم هم حنوط واجب است.

حنوط غیر بالغ

سؤال ۸. حنوط بچه غیر بالغ واجب است یا خیر؟

ج. بله، واجب است.

فراموشی غسل

سؤال ۹. اگر میتی که را بدون غسل یا تیمم و کفن و حنوط و نماز یا یکی از اینها دفن کرده باشند، تکلیف چیست؟

ج. اگر غسل، تیمم یا کفن یا حنوط ترک شده است و یا غسل و تیمم باطل بوده، برای تدارک آن در صورتی که محذوری (از قبیل هتک حرمت میت به خاطر آن که جسدش تباه شده و از قبیل حرج و مشقت بر افراد زنده، به واسطه بو یا تجهیز او) نباشد، واجب است نبش قبر شود. و اگر نماز بر میت ترک شده و یا باطل خوانده شده است، نبش قبر میت برای خواندن نماز جایز نیست؛ بلکه در صورتی که مدت زیادی از دفن نگذشته باشد و میت در آن مدت متلاشی نشده و از اسم میت بودن خارج نشده است، با مراعات شرایط از قبیل رو به قبله بودن و غیر آن نماز بر قبر او خوانده می شود.

غسل مس میت

سؤال ۱۰. آیا در مس موارد زیر، غسل مس میت واجب می شود؟

الف) مس عضوی که از بدن انسان زنده جدا شده است.

ب) مس عضوی که از بدن انسان مرده جدا شده است.

ج) مس عضوی که از بدن شخص زنده جدا شده است، غسل ندارد؛ ولی مس عضوی که از بدن مرده جدا شده - پس از سرد شدن و پیش از غسل دادن - در حکم مس بدن مرده است.

مس میت تیمم داده شده

سؤال ۱۱. میتی را عوض غسل، تیمم می دهند، بعد از تیمم، لمس بدن او غسل مس میت دارد یا نه؟

ج. اگر وظیفه تیمم دادن میت بوده است؛ چنانچه بدن میت را بعد از تیمم سوم مس کنند، غسل مس میت مبنی بر احتیاط مستحب است و واجب نیست.

مس میت با دستکش

سؤال ۱۲. اگر بدن میت را با دستکش و مانند آن مس نمایند، آیا غسل مس میت بر غسل دهنده واجب می شود یا خیر؟

ج. واجب نیست.

زمان غسل میت

سؤال ۱۳. آیا غسل میت باید بعد از سرد شدن بدن میت باشد یا قبل از سرد شدن هم می شود غسل داد؟

ج. قبل از سرد شدن هم می شود.

وظیفه هنگام کمبود آب و کفن

سؤال ۱۴. در مواقع بحرانی که با کمبود شدید آب و کفن مواجه هستیم و تأخیر در غسل، تیمم و کفن موجب وهن یا متعفن شدن اجساد می شود، حکم موارد زیر چیست؟

(۱) اگر آب به اندازه یک یا دو غسل باشد؟

(۲) اگر آب فقط برای غسل دادن تعدادی از اموات وجود دارد؟ آیا تنها همان چند نفر غسل کامل داده شوند و بقیه را تیمم دهند یا هر کدام را مثلاً یک غسل و دو تیمم بدهند؟

(۳) اگر پارچه برای کفن نباشد آیا می توان از پتو، پلاستیک یا لباس آلوده و نجس میت به عنوان کفن استفاده کرد؟

ج.

(۱) اگر جز به مقدار یک غسل آب نداشته باشد، باید او را یک غسل و دو تیمم بدهد، پس اگر سدر و کافور یا تنها سدر یا تنها کافور داشته باشد باید آب را به مصرف غسل اول رسانیده و دو تیمم برای دو غسل آخری بدهد و همچنین است اگر سدر و کافور هم نباشد و اگر آبی که دارد برای دو غسل کافی باشد، باید آب را در دو غسل اول مصرف نماید و عوض سومی تیمم دهد.

(۲) تنها چند نفر که آب به مقدار غسلشان است، غسل داده شده و بقیه تیمم داده می شوند.

(۳) اگر چاره ای جز آن نباشد، منعی ندارد.

غسل و کفن جسد داری بیماری مسری

سؤال ۱۵. غسل و کفن جسدی که بیماری مسری و مهلکی دارد لازم است یا نه؟

ج. اگر به طریقی بتوان غسل و کفن نمود که از ضرر و سرایت بیماری در امان بود، وجوب غسل و کفن ساقط نیست.

نجس شدن دست تیمم دهنده

سؤال ۱۶. اگر دست تیمم دهنده، قبل از غسل بر اثر برخورد با میت نجس شود، آیا تطهیر آن برای تیمم میت لازم است یا خیر؟ و در صورتی که تطهیر ممکن نباشد، تکلیف چیست؟

ج. تطهیر آن لازم نیست.

سرایت بیماری با تیمم دادن بیماری

سؤال ۱۷. در صورتی که به نظر اهل فن از نظر بهداشتی، تیمم دادن میت موجب بیماری افراد تیمم دهنده یا سرایت بیماری های خطرناک بشود، در این صورت تکلیف چیست؟ آیا می توان با دستکش تیمم داد؟

ج. در صورت امکان تیمم میت با دست خود میت، استفاده تیمم دهنده از دستکش منعی ندارد.

برطرف نمودن موانع تیمم

سؤال ۱۸. اگر امکان غسل میت به هیچ نحو نباشد و اعضای تیمم میت خون آلود باشد و خون ها خشک شده باشد، آیا تطهیر اعضای تیمم در صورت امکان لازم است؟ یا تیمم بر همان اعضاء نجس باید انجام شود یا میت تیمم جیره ای داده شود یا تکلیف ساقط است؟

ج. در فرض سؤال در صورت امکان باید موانع را از مواضع تیمم برطرف نمود و بعد از برطرف نمودن موانع، صرف نجس ماندن اعضا ضرری به صحت تیمم نمی آزند؛ البته بدن میت برای دفن در صورت امکان پاک نمودن نجاست، می بایست پاک گردد.

پوشاندن کفن دارای آیات قرآن

سؤال ۱۹. پوشاندن کفن هایی که به آیات قرآن مزین شده به میتی که بدن او به خون های خشک آلوده است، اشکال دارد یا خیر؟

ج. اگر امکان ازاله نجاست از بدن میت نباشد؛ چنانچه سبب سرایت نجاست به کفن نمی باشد و عرفاً هتک آیات محسوب نمی شود، اشکال ندارد.

کفن و دفن جدای هر میت

سؤال ۲۰. آیا واجب است جنازه هایی که از زیر آوار خارج می شوند هر کدام را جدا کفن و دفن نمود؟

ج. بله واجب است جدا کفن نمود؛ ولی دفن دو یا چند میت در یک قبر جایز است هرچند کراهت دارد و احتیاط مستحب در ترک آن است؛ مگر ضرورت اقتضا کند و در صورت دفن دو میت در یک

قبر بهتر است حائلی بین دو میت قرار دهند.

کمبود کفن

سوال ۲۱. اگر پارچه ای مجهول المالک باشد، کفن کردن میت با آن در شرائط بحرانی چه صورتی دارد؟

ج. اگر حاکم شرع اجازه این کار را بدهد مانعی ندارد و در غیر این صورت نباید برای کفن از آن پارچه استفاده کنند.

دفن میت با لباس

سوال ۲۲. آیا در منطقه ای که جنازه های زیادی وجود دارد، برای کفن کردن اجساد، بیرون آوردن لباس های آنها واجب است؟ در صورتی که بیرون آوردن لباس اموات برای امدادگران دارای مشقت باشد، تکلیف چیست؟

ج. دفن میت با لباس، فی نفسه اشکال ندارد؛ ولی در صورت امکان غسل یا تیمم و کفن میت واجب است و لباس میت اگر ارزش مالی داشته باشد، ملک ورثه میت است.